

ÁBEL JENŐ ORSZÁGOS LATIN TANULMÁNYI VERSENY VERSENYKIÍRÁS A 2024/2025-ÖS TANÉVRE

A verseny címe: Ábel Jenő Országos Latin Tanulmányi Verseny

A verseny meghirdetője: Ókortudományi Társaság

A verseny célja: A Verseny célja egyrészt a kategóriánként megszabott, az adott évfolyamcsoporttól elvárható nyelvi-kulturális felkészültséghez adaptált és fordulónként nehezedő latin szöveg lefordítása révén a nyelvi készségek fejlesztése, az iskolai oktatásban tanult nyelvi anyag gyakorlati alkalmazásának elősegítése révén a tanulók nyelvi kompetenciájának növelése, s ily módon a latinoktatás színvonalának megőrzése, emelése. A Verseny célja másrészt a céltudatosan kiválasztott szövegtémák révén a tanulók emberi és társadalmi ismereteinek gyarapítása az antik kultúrákról, a görög-római társadalomról, történelemtől, művészetéről, sőt a magyar kultúra és társadalom történetéről is. További, de az előzőekkel szervesen összefüggő célja a Versenynek, hogy arra ösztönözzük a latint választó tanulókat, hogy ne csak az esetlegesen kötelező években, hanem folyamatosan, lehetőleg érettségiig tanulják a nyelvet.

A verseny kategóriái korcsoportok szerint: 1. „*maiores*” kategória a 9–10. osztályos tanulók számára (11. osztályosok csak akkor indulhatnak, ha második éve tanulják a nyelvet), 2. „*minores*” kategória a 7–8. osztályos tanulók számára (9. osztályosok is indulhatnak, ha első éve tanulják a nyelvet).

A verseny kategóriái iskolaszintek szerint: A *maiores* kategória versenyén a középiskolák (gimnáziumok, szakközépiskolák stb.) tanulói vehetnek részt, míg a *minores* kategória versenyén a középiskolák mellett az általános iskolák tanulói is részt vehetnek.

A jelentkezés és a részvétel feltételei: A Versenyre valamennyi magyarországi középiskola (és *minores* kategóriában általános iskola) nappali tagozatos tanulói jelentkezhetnek, a fenti két kategóriában a megadott kritériumok szerint; egy kategóriában kétszer is részt lehet venni. A részvétel természetes feltétele, hogy a versenyző birtokában legyen – vagy mindent megtegyen azért, hogy a verseny fordulójának idejére birtokában legyen – a versenykiírásban szereplő nyelvi követelményrendszernek. A második, döntő fordulón azok a tanulók vehetnek részt, akiket a Versenybizottság, miután a beküldött, továbbjutásra javasolt dolgozatok alapján meghatározta kategóriánként a behívandók körét és létszámát, a Verseny honlapján közzétett körlevelében a döntőre behív.

A versenyen való részvétel kizáró okai: Amennyiben a tanuló megfelel a jelentkezés és részvétel feltételeinek, akkor a Versenyen való részvételnek kizáró oka nincsen.

A verseny témája, ismeretanyaga, a felkészüléshez felhasználható irodalom: Latin nyelv, közelebbről zárthelyi dolgozatként latin szöveg magyarra fordítása szótár segítségével, mindkét fordulóban. Mivel az iskolarendszer változása és a tankönyvek megszaporodása indokoltá teszi, az alábbiakban vázlatosan felsoroljuk azokat a nyelvtani tudnivalókat, amelyeknek feltétlenül birtokában kell lennie annak a diáknak, aki a versenyen indulni szeretne. (Forrás: N. Horváth Margit – Dr. Nagy Ferenc: Latin nyelvkönyv I.–II.)

***Minores* kategória:** Alaktan: 1-5. declinatio, vocativus, locativus; melléknévek alapfokban; személyes, birtokos, visszaható névmás, *is*³, *hic*³, *ille*³, *qui*³; 1-4. coniugatio: aktív indicativusi idők (impf. és perf.), első imperativus; rendhagyó igék: létige. Mondattan: egyszerű

mondat, mellérendelő mondatok, vonatkozó alárendelő mondat indicativusszal, időhatározói mondat indicativusszal (*cum temporale, postquam*), okhatározói mondatok közül: *quod, quia* + ind. A döntőre ezeken kívül: coniunctivus (impf. és perf.), supinum accusativus, *ut finale, cum historicum*, feltételes mondatok közül: *casus realis*.

Maiores kategória (a *minores* kategória követelményein túl): Az öt declinatio főneveinek és mellékneveinek ragozása, beleértve a kivételeket is. Az igeragozásból: indicativus, coniunctivus, imperativus, mindez activumban és passivumban. Rendhagyó igék: *sum, possum, fero, eo, volo*; a csak perfectumi alakú igék közül: *coepi, meminisci*. Participiumok: part. impf. act., part. perf. pass., part. inst. act. Infinitivusok: inf. impf. act. és pass., inf. perf. act. és pass., inf. inst. act. Álszenvedő és félig álszenvedő igék. A supinum használata. Személyes, birtokos, visszaható, mutató, vonatkozó, meghatározó (*ipse³, idem³, quidam³*) névmások, tőszámszavak 1–1000-ig. Melléknév fokozás és adverbiumképzés (a rendhagyók is). Esettan: genitivus obiectivus és subiectivus, partitivus; ablativus loci (honnan? és hol? kérdésre), separationis, originis, causae, comparationis, instrumenti, sociativus, modi, mensurae, qualitatis, limitationis, temporis, passiv igék melletti abl. auctoris és rei efficientis. Mondattan: Ablativus absolutus. Accusativus cum infinitivo. Független kérdés. Célhatározói alárendelő mellékmondat. Célzatos alanyi/tárgyi mellékmondat. Feltételes alárendelő mellékmondat. A döntőre ezeken kívül: part. inst. pass., gerundivus és gerundivus szerkezet.

A nevezés módja, határideje: Az első fordulóra a tanulók a latint oktató szaktanárnál vagy az iskola igazgatójánál jelentkezhetnek. A versenyre való jelentkezés határideje az iskolákban: 2025. január 19. Ezt követően az iskola feladata, hogy a verseny honlapján elérhető űrlap (<http://abeljeno.elte.hu/jelentkezés/>, jelszó: abeljeno2025) kitöltése révén közölje részvételi szándékát, megadja a jelentkezők létszámát kategóriánként (*maiores*, ill. *minores* kategória) összesítve, valamint az igazgató, az iskolai titkárság és (ha van ilyen) a tanulmányi versenyek iskolai koordinációjáért felelős iskolai személy e-mail címét.

Ha a jelentkezést visszaigazoló e-mail (küldő: WordPress) nem érkezik meg az „Email 1” rovatban feltüntetett címre, kérjük, ismételjék meg a jelentkezést az abel.jeno@gmail.com címre küldött e-mailben, az online adatlapon kért adatok hiánytalan feltüntetésével. Az e-mail „Tárgy” rovatában az iskola nevét kérjük megadni! Az iskolák online jelentkezésének határideje: 2025. január 31.

Nevezési díj: nincs

Fordulók (időpontok, helyszínek, a fordulók feladatainak rövid ismertetése):

1. forduló: Az első, iskolai forduló tételeit a Verseny szervezői **elektronikus levélben (e-mailben), pdf formátumú csatolt fájlként** – az iskolák igazgatóinak címzett kísérőlevéllel együtt – 2025. február 7. péntek reggel 8:30 óráig kiküldik az online űrlapon megadott legfeljebb 3 e-mail címre. Amennyiben 9 óráig az iskola nem kapja meg az elektronikus tételcsomagot, ezt az iskola képviselője haladéktalanul jelezze az ügyeletes versenyszervezőnek (e-mail: abel.jeno@gmail.com, tel.: 06-1-485-5280), aki a tételcsomagot azonnal elküldi az iskola által megadott e-mail címre. **A tételeket** – a kísérőlevélben foglalt kívánalmak betartásával – **az iskolákban, közvetlenül a verseny kezdete előtt, kellő példányszámban kinyomtatják, ill. sokszoroztatják.** Az iskolai dolgozat írása 2025. február 7-n, pénteken 10–13 óráig történik (amennyiben a helyzet megköveteli, az első forduló – részben vagy egészben – virtuális úton, Canvas LMS-rendszer segítségével, online felületen kerül lebonyolításra). A szervezőbizottság csak ezután teszi közzé az első forduló tételeit a Verseny honlapján (<http://abeljeno.elte.hu/>). Az

iskola 2025. február 28-ig megküldi a továbbjutásra javasolt dolgozatokat beszkenelve emailben az abel.jeno@gmail.com címre és postai úton is az ELTE BTK Latin Tanszékének (1088 Budapest, Múzeum körút 4/F) a Verseny ügyintézője, Pártay Kata nevére címezve. Az ügyintéző neve elé, kérjük, írják oda: Ábel Jenő Latinverseny.

2. forduló: A Versenybizottság 2025. március 14-ig közzéteszi a Verseny honlapján (<http://abeljeno.elte.hu/>) a döntőre továbbjutott tanulók névsorát a döntő helyszínével és egyéb tudnivalókkal együtt. (Személyre szóló külön behívólevelet a Versenybizottság nem küld!) A központi versenydolgozat írására 2025. április 12-n, szombaton 12–16 óráig az ELTE Bölcsészettudományi Karán kerül sor (amennyiben a helyzet megköveteli, a döntő virtuális úton, Canvas LMS-rendszer segítségével, online felületen kerül lebonyolításra).

A továbbjutás feltétele, a továbbjutottak értesítésének módja az egyes fordulókban: A verseny első, iskolai fordulójából való továbbjutás kiinduló feltétele, hogy az adott kategóriában részt vevő versenyző a latin tételszöveget szótár segítségével jó színvonalon fordítsa magyarra. A dolgozatokat a versenyzők latintanára javítja ki (a tételhez nem mellékelünk központi javítókulcsot!), majd a legjobb dolgozatokat beküldi az iskolán keresztül postai úton az ELTE Latin Tanszékének. A Versenybizottság értékeli és rangsorolja a beküldött dolgozatokat, megállapítja a döntőre behívható versenyzők keretszámát, majd a Verseny honlapján közzéteszi a behívott versenyzők kategóriánkénti névsorát.

Az eredmények közzétételének módja: Az eredmények 2025. május 2-től olvashatóak a Verseny honlapján (<http://abeljeno.elte.hu/>), majd később az Antik Tanulmányok c. szakfolyóiratban is megjelennek.

Díjazás: Az első három helyezett mindkét kategóriában pénz- és könyvjutalomban részesül, a további (4–10.) helyezettek és a kiemelt dicséretesek (11–20. hely) elismerő oklevelet és könyvjutalmat, a dicséretesek (21–30. hely) pedig elismerő oklevelet kapnak. A két kategória első 10 helyezettje az Ókortudományi Társaság májusi közgyűlésén (előreláthatólag 2025. május 16.) személyesen veheti át jutalmát, a többiek (a jutalmukat a budapesti iskolák képviselői által a Latin Tanszék titkárságán átvéve, a vidéki iskoláknak postai úton eljuttatva – adott esetben az összes helyezett) az iskolai tanévzáró (adott esetben tanévnnyitó) ünnepeken. A *maiores* kategória helyezettjei, kiemelt dicséretesei és dicséretesei (tehát 1–30. hely) közül a 10. és 11. osztályos tanulók további jutalma, hogy részt vehetnek az arpinói Cicero-verseny hazai válogatóversenyén a következő tanév januárjában (tehát 11. és 12. osztályos korukban, mert csak ezt a korosztályt lehet nevezni Arpinóba). A válogatóversenyre a felhívást összel tesszük közzé a Verseny honlapján. Az e válogatón eredményesen szereplő 7–14 diák utazhat május elején Olaszországba a nemzetközi arpinói Cicero-versenyre.

A szervezők elérhetősége (név, levelezési cím, e-mail cím, honlap): A verseny honlapja: <http://abeljeno.elte.hu/>, e-mail címe: abel.jeno@gmail.com. Az ELTE BTK Latin Tanszék postacíme: 1088 Budapest, Múzeum körút 4/F. A szervezőbizottság tagjai: Dr. Adamik Béla docens, Dr. Simon L. Zoltán adjunktus, Dr. Krupp József adjunktus, Dr. Rung Ádám adjunktus, Nemes Júlia, illetve Pártay Kata, a verseny ügyintézője (06-1-485-5280, abel.jeno@gmail.com).